

Onlar?n ali m?kt?bl?r? müsabiq?d?nk?nar q?bulu t?hsild? keyfiyy?tin yüks?ldilm?sini? yön?lib

Respublika F?nn Olimpiadalar? qalib?ri növb?ti d?rs ilind?n ali m?kt?bl?r? müsabiq?d?nk?nar q?bul edil?c?k. Bu, Bu, "T?hsil haqq?nda" Qanuna edil?n d?yi?iklikd?n sonra mümkün olacaq. Yunun 12-d? Milli M?clisin plenar iclas?nda q?bul edil?n d?yi?iklik?n paketi Prezidentin t?sdiqind?n sonra qüvv?y? min?c?k. Sözüged?n d?yi?iklik qanunun 29.0.45.-ci madd?sini? ?sas?n h?yata keçiril?c?k. Qanunun h?min madd?sind? t?hsil sisteminin i?çil?ri üçün dövl?t t?ltif?rini, f?xri adlar? mü?yy?nl?zdirm?k, elmi, pedaqoji f?aliyy?ti v? yarad?cılıq? il? seçil?n t?hsilver?nl?r v? yüks?k akademik nailiyy?tl?ri il? f?rql?n?n t?hsilalanlar, o cüml?d?n Respublika F?nn Olimpiadalar?n?n qalib?ri üçün t?ltif?r, mükafatlar t?sis etm?k v? dig?r h?v?sl?ndirici t?dbirl?r görm?k n?z?rd? tutulub.

Deputatlar n?y? etiraz edir?

Qanun layih?sini? müzakir?si zaman? deputatlar aras?nda ciddi fikir ayrılıq? mü?ahid? edilib. H?tta sözüged?n d?yi?iklik deputatlar?n etiraz?na da s?b?b olub. Etiraz ed?nl?r fikrini bu d?yi?ikliyin ayr?-seçkiliy?-s?b?b olaca??, ??ffaflıq?n pozulmas?na g?tirib ç?xaraca??, h?tta xo?ag?lm?z hadis?l?r? meydan açaca?? il? izah edib?r. M?s?l? M?s?l?n Milli M?clisin deputat? Q?nir? Pa?ayevaya Respublika F?nn Olimpiadalar? qalib?rinin tamamil? imtahandank?nar ali m?kt?bl?r? q?bul olunmas? il? ba?lı? müdd?aya yenid?n baxma?? z?ruri say?b. O, bunu q?bulla ba?lı? m?kt?blil?r aras?nda ayr?-seçkilik kimi qiym?t?ndirib.

Q?nir? Pa?ayevaya Azərbaycan Demokratik ?slahatlar Partiyas?n?n s?dri, deputat Asim Mollazad? d? d?st?k verib. "K?mkanlı? ail?l?r övladlar?n? h?r yerd? toxutma? a?v?sait? tapa bil?rl?r, amma imkansız ail?l?rin savadlı u?aqlar?n?n t?hsil almas?na ged?n yol q?bul imtahanlar?ndan keçir".

O qeyd edib ki, olimpiadada qalib g?l?nl?r el? imtahan?da verib universitet? q?bul oluna bil?rl?r: "M?n?el? g?lir g?lir ki, bizi bu sistem pozmaqla hans?sa xo?ag?lm?z hadis?l?r üçün imkanlar yarad?r? q. Ya sistem d? köklü d?yi?iklikl?r etm?liyi, ya da buna toxunmamalıy? q. ?mkən verm?liyi ki, ham? ?dal?tli prinsipl?rl? imtahanlar? verib, öz biliyi il? universitet? daxil olsun".

Maraqlıd?r, "dal?t prinsipi"nin pozulaca??na dair bu narahatlıq hardan v? n?d?n qaynaqlan?r?

Ümumiyy?tl?, narahatlı?a ?sas varm?? ?n ön?mlisi, bu d?yi?ikliyi z?rur?t? çevir?n n?dir?

T?hsil Nazirliyi t???bbüs göst?rib

Sözüged?n d?yi?iklik T?hsil Nazirliyinin t???bbüsüdür. Qurum beyn?lxalq olimpiada qalib?rinin ist?nil?n ixtisas ixtisas, Respublika F?nn Olimpiadalar? qalib?rinin is? qalib olduqlar? f?nl?r? uy?un ixtisaslara üzr? ali t?hsil mü?ssis?l?rin? müsabiq?d?nk?nar q?bul edilm?sini? dair qanunvericilikd? müvafiq d?yi?iklikl?rin edilm?si üçün t?klif?r haz?rlay?b.

T?hsil naziri Ceyhun Bayramov nazirliyin q?rar?n? bel? izah edib: "Mövcud qanunvericiliy? ?sas?n, beyn?lxalq f?nn olimpiadalar?n?n qalib?ri Azərbaycan ali t?hsil mü?ssis?l?rin? öz ixtisaslarına uy?un q?bul olunmaq imkan? ?ld? edilib?r. Halbuki beyn?lxalq f?nn olimpiadalar?nda qalib olmaq çox yüks?k göst?ricidir. Ona gör? d? bu nailiyy?ti göst?r?n g?nc? ist?nil?n universiteti v? ixtisas? seçm?kd? m?hdudiyy?t qoyma?? dal?tli hesab etm?dik. Bununla h?m d? istedadlı g?nc?l?rin olimpiadalara olan mara??n? art?raca??m?z? dü?ündük. ?kinci bir m?s?l?, "T?hsil haqq?nda" qanunda Respublika F?nn Olimpiadalar? il? ba?lı? norma n?z?rd? tutulmurdu. Bu d?yi?iklik d? uzun t?hlill?r? ?saslan?r. Bel? ki, 2015, 2016 v? 2017-ci ill?rin olimpiada qalib?rinin ali t?hsil mü?ssis?l?rin? q?bul zaman? göst?rdikl?ri statistik

r?q?ml?ri ara?d?rd?q. Gördük ki, 8 f?nd?n minimum orta bal co?rafiya olimpiadas?nda qalib yer tutanlar?n n?tic?sind? öz?özünü göst?rib. 2017-ci ild? onlar?n orta bal? 648 bal, riyaziyyat üzr? yer tutanlar?n is? 676 bal olub. Olimpiada qalib?rinin orta göst?ricil?ri 656 bal civar?ndad?r. Bu da ona d?lal?t edir ki, Respublika F?nn Olimpiadalar?nda t?sadüfi ?agird yer tutmay?b. Bu, çox ciddi yar??d?r v? ancaq yax??lar?n yax??s? seçilir".

C.Bayramov olimpiadalar?n t??kilind? h?yata keçiril?n islahatlardan da dan???b: "2014-cü ild?n ba?layaraq, beyn?lxalq formata uy?un kifay?t q?d?r ?saslı d?yi?iklikl?r etdik. Qeyd edim ki, bizd? f?nl?rin say? daha geni?dir, n?inki Azərbaycan da i?tirak etdiyi dünya f?nn olimpiadalar?nda".

T?hsil naziri bu t???bbüsd? nazirliyin m?qs?dini aç?qlayaraq deyib: "Ancaq biz d? onlar? motivasiya etm?liyik. Ç?ünkü bir çox halda bel? faktlar?n da ?ahidi oluruk ki, IX sinifd? olimpiadada i?tirak ed?nl?n yuxar? sinifl?rd? bilik y?yar??lar?na qat?lmaqda maraql? olurlar. Ali t?hsil mü?sis?l?rin? haz?rl??a üstünlük verirl?r. Ancaq olimpiadada qazand?qlar? u?urlar?n da n?z?r? al?naca??ndan ?min olsalar, qat?lmaqda t?r?ddüd etm?zl?r. Bunu n?z?r? alaraq Respublika F?nn Olimpiadalar?n?n qalib?rin? d? ali t?hsil sistemin? müsabiq?d?nk?nar q?bul olunmaq ?ans? verm?yi q?rara ald?q. Ancaq Respublika F?nn Olimpiadalar?n?n mükafatç?lar? dünya f?nn olimpiadalar? qalib?rind?n f?rqli olaraq, qalib olduqlar? f?nn? uy?un ixtisas seç? bil?c?kl?r. Ölk? ba?ç?s? t?sdiq etdikd?n v? qanun qüvv?y? mindikd?n sonra qaydalar haz?rlanacaq. H?min qaydalarda h?r x?rda ayr?nt? mü?yy?n edil?c?k. M?s?l?n, fizikadan Respublika F?nn Olimpiadas? qalib?rinin hans? ixtisaslara imtahans?z q?bul oluna bil?c?yi d?qiq göst?ril?c?k. H?min ixtisaslardan heç biri olimpiada qalibinin ist?yin? uy?un deyils?, imtahanlara qat?laraq arzulad??? ixtisas u?runda mübariz?y? qat?la bil?c?k".

D?M d? d?st?kl?yib

T?T?hsil Nazirliyinin qanun layih?sind? ?ksini tapan h?min d?yi?ikliyi Dövl?t imtahan M?rk?zinin (D?M) Direktorlar ?uras?n?n s?dri M?leyk? Abbaszad? d?s d?st?kl?yib. O bildirib ki, D?M T?hsil Nazirliyinin olimpiada qalib?rinin ali m?kt?bl?r? müsabiq?d?nk?nar q?buluna dair qanunvericiliy? d?yi?iklik t?klifin? müsb?t r?y verib: "Olimpiadalar?n qalib?ri q?bul imtahanlar?nda yüks?k n?tic? göst?rirl?r. Bunu n?z?r? alaraq qanunvericilikd? n?z?rd? tutulan d?yi?iklikl?r müsb?t yana??r?q".

Olimpiada h?r?kat?nda artan dinamika

Respublika F?nn Olimpiadalar? sad?c? statistik n?tic?l?ri il? dövl?t qurumlar? aras?nda etimad qazanmay?b. Ölk?mizd? böyük olimpiada t?crüb?si olub. Ancaq son bir neç? ild? olimpiada h?r?kat?nda ild?n-il? artan dinamika mü?ahid? edilir. Bu is? gücl?n?n etimad v? böyüy?n maraqla izah oluna bil?r. B?s, bu etimad? yaradan s?b?b n?dir? T?bii T?bii ki, olimpiadalar?n t??kilind? t?hsil naziri C.Bayramovun da vur?ulad??? d?yi?iklik v? ?dal?t? prinsipinin pozulmamas? 3 ildir f?rqli qaydalarla müxt?lif formatda Respublika F?nn Olimpiadalar? ??ffaf v? ?dal?tli keçirildiyi üç?ün sözün ?sl m?nas?nda böyük h?r?kata çevrilib. ?ld?n-il? nüfuzu artd?qca da i?tirakç?lar?n?n say? çoxal?r. N?N?tic?d? artan i?tirakç? say? g?rgin müsabiq? ?raiti yarad?r v? kifay?t q?d?n böyük qab?t mühiti formala??r. Bel?likl?, müxt?lif ya? qruplar?nda olan m?kt?blil?r h?r növb?ti m?rh?l?y? daha çox haz?rla??r v? olimpiadada i?tiraka kifay?t q?d?r m?suliyy?tl? yana??rlar. Artm? dinamikas?n?n ayr?-ayr? f?nl?r üzr? d? mü?ahid? olunmas? olimpiadan?n m?qs?din? çatd???n? göst?rir. Dem?k, ?agirdl?r aras?nda ayr?-ayr? f?nl?r? olan sevgi art?r.

D?yi?iklik t?hsilimiz? n? ver?c?k?

Bel bellikli, d?yi?iklikl?rins?ksini tapd??? qanun qüvv?y? mindikd?n sonra olimpiadalar?n t??kili daha da canlanacaq. Bu d?yi?iklik ayr?-seçkiliy? deyil, ?ksin?, güclü r? qab?t mühitinin formala?mas?na s?b?b olacaq. Hans?sa xoxo?ag?lm?z hadis?l?r üçün imkanlar yaradaca?? bar?d? narahat??a, ümumiyy?tl?s?sas yoxdur. Bunu indiy?d?k apar?lan mü?ahid?l?r d? t?sdıq edir.

Olimpiada qalibi?rinin öz n?tic?l?rini ali t?hsil mü?ssis?l?rin? q?bul imtahanlar?nda da do?rultmas? h?r hans? ?dal?tsiz q?rar ehtimal?n? aradan qald?r?r.

"T?hsil haqq?nda" qanunda edil?n d?yi?ikliyin olimpiadalara mara?? art?raca?? ?agirdl?r aras?nda da ?üb? do?urmur. Olimpiada qalibi, T?hsil Nazirliyinin tabeliyind?ki fizika, riyaziyyat v? informatika t?mayüllü liseyin m?zunu ??mistan L?tifov deyir: "Qanunda edil?n d?yi?iklik olimpiadalarda "partlay??a yaradacaq. Bir neç? il v?v?l 22 min n?n?f?r? q?d?r? ?agird olimpiadada i?tirak etmi?di. Bu il 33 min n?n?f?r qat?ldı. Qanunda edil?n bu d?yi?iklikd?n sonra olimpiadalarda i?tirak faizi sür?tl? yüks?l?c?k".

T?hsild? keyfiyy?t artacaq

HH?v?sl?nib olimpiada h?r?kat?na qo?ulan ?agirdl?rin say?n?n çoxalması t?hsild? keyfiyy?tini artmas?nda mühüm rol oynayacaq. Ax?, olimpiadalar, sad?c? f?nl?r? sevgi yaratm?r? ?agirdl?rd? d?rs prosesind?y, ya da q?bul imtahanlar?na haz?rla?ark?n formala?mayan b?zi v?rdi?l?r formala?d?r?r. El? götür?k test üsuluna münasib?td? ir?li sürül?n iddialar?? ndiy? q?d?r ali t?hsil mü?ssis?l?rinin r?hb?rl?ri, mü?lliml?ri müsahib?l?rind? bir m?qam? xüsusi vur?ulay?rlar ki, ali m?kt?b? q?bul olunanlar fikrini ifad? etm?kd? ç?tinlik ç?kir, yaz?l? v? ifahı cavablar ver?rk?n axsay?rları. Test üsulu il? q?bul imtahanlar? onlar? ?zb?rçiliy? al??d?r?r v? f?nni m?nims?m?k yerin? suallara cavablar?? ?z?zb?rl?m?kl? q?bul imtahanlar?nda yüks?k bal toplayaraq t?l?b? ad?n? qazan?rlar. T?l?b? ad?n?n yüks?k bal toplayaraq qazananlar?n çox olması na baxmayaraq, indiy?d?k magistraturaya q?bulda yüks?k göst?rici mü?ahid? edilm?m?sini d? abituriyentl?rin ?zb?rçiliyinin t?sdıqı kimi qiym?tl?ndir?nl?r çoxdur. T?l?b?l?rin semestr imtahanlar?n? bel?bel? test üsulu il? verm?kd? israrl? olmaları da m?hz bununla izahl? edilirdi ki, onlar q?bula haz?rla?ark?n f?nl?ri m?nims?mir, sad?c?, suallar?n cavablar?n? ?zb?rl?yirl?r. Bütün bu iddialar t?hsil ictimaiyy?tinin tez-tez müzakir?y? ç?xard??? fikirl?rdir.

ReRespublika F?nn? v?e Beyn?lxalq olimpiadalar?n i?tirakç?s? v? qalibi olan, fizika, riyaziyyat v? informatika t?mayüllü liseyin m?zunu Mehdi A?acanov da deyil?nl?rl? raz?d?r: "Mü?llim m?s?l? verdi. M?s?l?ni d?rhal h?ll etdim. AAncaq sinifd?ki ba?qa u?aqlardan heç kim h?ll ed? bilm?di. N?tic?d? mü?llim onlara düstur verdi v? h?min düsturu ?zb?rl?m?l?rini tap??rd?".

M.A?acanov olimpiadalara haz?rl???n q?bul imtahanlar?na haz?rl?qdan f?rql?ndiyini deyir: "Bu ikisi tamamil? f?f?rqlıdır. Q?bul imtahan? olimpiadadan f?rql?ndiyi kimi, haz?rl?q da f?rql?nir. H?tta mü?lliml?r d? iki qrupa bölünür. D?MD?M-in proqram?s?sas?nda ali t?hsil mü?ssis?l?rin?uq?bul imtahanlar?na haz?rla?d?ran mü?lliml?r v? f?nni m?nim?nims?d?n mü?lliml?r ayr?l?r. F?nni öyr?d?n mü?lliml?rin yan?na heç kim getmir. İndiki v?ziyy?td?uq?bul imtahanlar?na haz?rla?d?ran mü?lliml?r daha çox ?öhr?t qazan?blar. M?s?l?n, fizika üzr? ?agird haz?rlayan mü?llimin yan?na heç kim getmir. Çünki o, fizikan? öyr?dir, m?s?l?l?r h?ll etdirir".

D?D?f?l?rl? olimpiada qalibi A?acan Mehdiyev f?rq?bel? izah edir: "Q?bul imtahan?nda s?sas m?s?l? cavab kart?nda s?hv etm?m?kdir. Bir d? yax?? ?zb?rl?m?k laz?md?r. Olimpiadaya haz?rla?maq is? h?ll yollar? öyr?nm?kdir. B?z?n olimpiadada qar??na el? m?s?l?l?r ç?x?r ki, bildiyin, s?naqdan ç?xard???n yolları?? yaram?r. Onda o m?s?l?nin h?lli yolunu özün tapmal? olursan. Ona gör? d?, h?min ç?tinlikl? qar??la?ana q?d?r çoxlu m?s?l? h?ll etm?lis?n. M?s?l? h?ll etm?yin yollar?n? m?nims?m?lis?n".

Olimpiadalarda q?rar verm?yi bacaran n?sil yeti??c?k

Beləliklə, olimpiadalara hazırlıq əgirdirsə sadəcə fənlərə olan marağın artarmayacağı, məktəblilərin fənni daha yaxşı mənimsəyəcəkləri ayr-ayrı mövzular üzərində çalışmaları tədqiqat aparmaları, onların vətəni üçün çətin vəziyyətlərdən çətinləşən öyrənmələri. Bunlar olimpiadaya hazırlananların əgirdin öyrənmələri təhsildə keyfiyyətli xidmət edəcəklər. Ayr-ayrı ixtisas sahələri üzərində mənəvi, dünyagörüşü, çətin vəziyyətlərdən çətinləşən bacaran əgirdir ortaya çıxacaq. Yəni, təhsil məqsədinə, müasir təhsil proqramı hədəfinə çatacaq. Məktəblərimizdə bacarıqları nəzəriyyəni təcrübədə keçirmə, məsələlər üzərində düşünməyi, qərar verməyi, həyata risk etməyi bacaran idarəedici əgirdir yeticilər.

Stədiyimiz də bu deyilmi?

[“Azərbaycan müəllimi” qəzeti](#)